

TIFFANY

Svilanit

LETNIK XXVII

LETO 1989

ŠTEVILKA 3-4

Vsebina:

Uvodnik:

Dobrodošli v naši tovarni . . .	
Tovarna Svilanit v otroških očeh	1
Tovarna v naših očeh	2

Osrednja tema:

Človek človeku človek	3
-----------------------	---

Iz uradnih listov za življenje:

Če Bine komentira kačaste paragafe	8
------------------------------------	---

Proizvodna dogajanja:

Naš cilj je modernizacija proizvodnje	9
---------------------------------------	---

Iz dela DPO in društev:

Sindikata postaja drugačen sopotnik	10
-------------------------------------	----

Športne novice:

. . . proč od štedilnika, v Ameriko in še dlje	10
--	----

Pet minut za EPP

Poti naših izdelkov	10
---------------------	----

Samoupravljaljske pobude

	11
--	----

Upokojili so se:

Jožica Brozovič	13
-----------------	----

Dobrodošla med nami:

Fani Ogrizek	14
--------------	----

Svilanit v živo – z izdelki in manekeni	15
---	----

Za spominski album:	16
---------------------	----

Ob rob »novorojenemu detetu« . . .

Praznik medsebojnega pogovarjanja v Svilanitu	18
---	----

Bilo je res nekaj posebnega	19
-----------------------------	----

Ga je rodila ljubezen?!	19
-------------------------	----

Da bo ostalo zapisano, kako sem nastajal	20
--	----

MAJ

*Skozi raze obzorja
skozi forzicije jutra –
podobe rojstva v zrcalu rose.
O, višnjeve zarje,
ples vonjav
in nebes maja
v čaši cveta.*

(Aladin Lanc)

Sončen majski dan pred letom dni je obudil spomin na davne dni žive besede med ljudmi – na ustni časopis. Nekoč tako priljubljeno obliko neposrednega obveščanja je prekril čas napredka. Tiskarski stroji so preglasili živo besedo, ki je šla od ust do ust, od človeka do človeka in nazaj k človeku. Podobo ustnega časopisa je tistega majskega dne obudila Manca Koširjeva. Ujela se je v misli novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu Domžale-Kamnik. Zdaj dobiva podobo v naši delovni organizaciji. Zato

VABLJENI
NA NAŠ USTNI ČASOPIS
prvega pomladnega dne,
21. marca 1989
ob 12.30 uri
v delovni organizaciji Svilanit Kamnik.

Za »drugo rojstvo« ustnega časopisa se bomo trudili z Manco Koširjevo in njenimi študenti FSPN delavci Svilanita. Pomagali nam bodo tudi ljudje, ki vedo, da je človek naša največja vrednota.

Naj tega prvega pomladnega dne ta vrednota med ljudmi bolj zaživi.

Direktor DO

Uredniški odbor

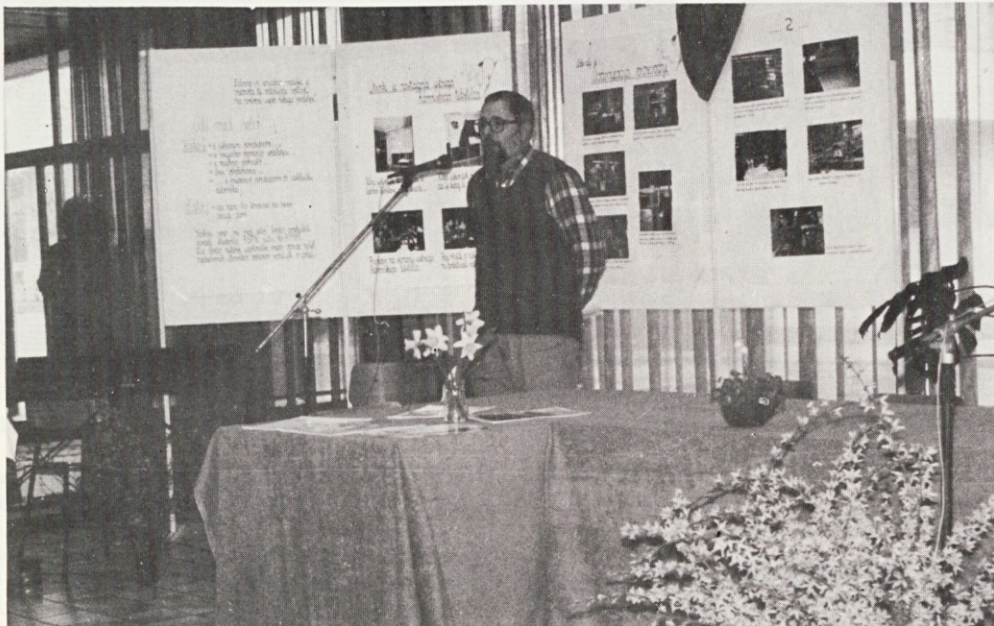
»KAMNIŠKI TEKSTILEC«
Letnik XXVII. št. 3 – 4 1989
Glasilo delovne organizacije
»SVILANIT« Kamnik

Glasilo urejuje uredniški odbor
Jože Nograšek, Anton Jerman, Sonja Benkovič,
Janez Kimovec, Marinka Pinterič
Odgovorna urednica: Mija Senožetnik
Tehnični urednik: Ivana Skamen in
Andrej Verbič
Naklada: 900 izvodov
Grafična izvedba: Franjo Jereb – Idrja

Uvodnik

Dobrodošli v naši tovarni ...

... je zaželel dobrodoščilo vsem »poslušalcem« ustnega Kamniškega tekstilca in prijazne besede namenil le komu drugemu kot človeku – delavcu v naši tovarni

Veseli smo, da bo zamisel, porojena prav na našem aktivu, dobila svojo podobo danes v tovarni Svilanit, je dejal Matic Malenšek, predsednik organizatorjev obveščanja Domžale – Kamnik

Z zanimanjem smo prisluhnili »uvodniku« Kamniškega tekstilca

Tovarna Svilanit v otroških očeh

Naša šola in Svilanit

Naša šola je že stara, vendar lepa, topla in čista. Stoji v Mekinjah. Zunaj je pobarvana rumeno kot sonce, da se že od daleč vidi. Znotraj imamo lepe velike razrede s parketom. Imamo tudi kuhinjo in zbornico. Okoli šole je vrt in veliko dvorišče. Ob lepem vremenu se otroci podimo po dvorišču, včasih tudi telovadimo tam, ker nimamo telovadnice. V to šolo so hodile že naše mamice in očki. Pa tudi starejši so tukaj gulili klopi. V tretjem razredu smo se učili, da je bila zgrajena že pred 1. svetovno vojno. Naša šola spada k šoli Frana Albrehta. Pokrovitelj pa je tovarna Svilanit iz Kamnika. Ta pa je že iz tistih časov, ko je bil še del tovarne Svilanit v Mekinjah. Tja so hodile v službo še naše mame, stare mame in tudi babice. Vseskozi lepo sodelujemo z našim

pokroviteljem. Posebno lepo sodelujemo v zadnjem času. Oni nam veliko pomagajo. Lani so nam pobelili kuhinjo, zbornico in obnovili stopnišče in garderobe. Dajo nam blago za brisače. Od njih smo dobili tudi znake »L« kot pomoč pri učenju za kolegarske izpite. Priskrbeli so nam tudi nekaj telovadnih pripomočkov.

V zahvalo se otroci mekinjske šole naučimo pesmice in igrice. Za 8. marec pripravimo proslavo njihovim pridnim delavkam. Oni pa nas potem še pogostijo s sendviči in sokovi. Tudi domov nas peljejo s kombijem. Lepo je biti pod pokroviteljstvom tovarne Svilanit.

Vesna Sivec, 4. r.

Moja sestra dela v tovarni Svilanit

Moja sestra je stara 25 let in že devet let dela v tovarni Svilanit. Tovarna Svilanit se nahaja v središču Kamnika. V tovarni Svilanit izdelujejo izdelke iz frotirja: brisače, kopalne plašče, slinčke, pa tudi kravate, rute in ostalo.

Preden je kopalni plašč ali brisača dokončno narejen za prodajo, je potrebno veliko dela. Najprej je treba blago odrezati po merah, nato pa to blago zarobiti in zašiti skupaj. Moja sestra dela za šivalnim strojem in ima, tako kot ostale sodelavke, določeno normo. Ta norma pove, koliko kosov blaga mora zarobiti in zašiti. V tej tovarni so zaposlene ženske, ki se med seboj dobro razumejo.

Delo v tovarni poteka v izmenah, tako da moja sestra dela en teden dopoldne, naslednji teden pa popoldne.

Lahko rečem, da je moja sestra z delom zadovoljna. Želja vseh delavcev pa je, da bi tovarna Svilanit še naprej bila tako uspešna na tujem in domačem trgu.

Mateja Plahutnik, 4. r.

Pismo mekinjskim šolarjem

Dragi šolarji!

Zelo smo veseli, da čutite našo skrb za vas in vašo šolo, ki od daleč spominja na sonce. Pa ne le zaradi rumene barve, kot ste sami zapisali. Tudi zato, ker se v njej učijo otroci, ki imajo velika otroška srčeca. Vaša šola je tako prijetno topla tudi zaradi predanih tovarišev in tovarišic, ki vas učijo. Imajo vas radi, celo bolj kot imajo v večjih, mestnih šolah radi učitelji učence. Zato ste srečni in vašo srečo je čutiti iz vaših prijaznih pisemc.

Hvala vam za zvončke, ki ste jih nabrali; ljubko so oznanjali pomlad in zvalili na naš ustni časopis toliko prijaznih ljudi.

Bodite še naprej tako naši!

Vaša tovarna Svilanit

Tovarna v naših očeh

»Joj, pa ja ni Svilanit pogorel?«

KAJ VAM POMENI TOVARNA? smo študentje novinarstva prvega letnika FSPN povprašali Svilanitove delavke in delavce.

Odgovori so nas presenetili; industrijska sociologija govori o visoki stopnji odtujenosti delavcev od sodobne, tehnološko razvite tovarne, kakršna je po našem mnenju tudi tovarna Svilanit. Res smo slišali kakšen odgovor v stilu: »Tovarna je zame samo zaslužek, drugače mi nič ne pomeni.

Nekaj je pač treba delati, da človek preživi.« A taki odgovori so bili redki, lahko bi jih prešteli na prste ene roke.

Znašli so se po »študentsko« pri zbiranju rezultatov ankete

Pomlad podala roko je ljubezni...

Ne samo njegove pesmi, tudi sam je izžareval toplino porajajočega življenja in ljubezni, ki jo prinaša pomlad. Takšen je tudi na fotografiji naš cenjeni gost Janez Majcenovič. A brez Tomaža Plahutnika in njegovih citer »slavec« ne bi priletel med nas, saj bi njegova pesem ne izzvenela tako »pomladno«.

Največkrat ste delavci odgovarjali: »Tovarna mi veliko pomeni, to je moj drugi dom.«

Več kot polovica vprašanih je v odgovorih pokazala visoko stopnjo poistovetenja s tovarno: »Kakor gre tovarni, tako gre tudi nam. Veseli smo uspehov Svilanita. Ponosni smo, da toliko izvažamo in da imamo dobre plače.« Najprisrčnejši se nam je zdel odgovor tovarišice, ki je rekla, da je tako navezana na tovarno, da vedno, kadar zatuli sirena, v strahu pomisli: »Joj, pa ja ne gori naš Svilanit!«

Veliko delavk in delavcev nam je reklo, da jim tovarna pomeni vse. Da se med sodelavci počutijo kot člani velike družine, ki drži skupaj. Rekli so, da imajo radi svoje delo, nekaj nam jih je celo zatrdilo, da je delo v Svilanitu zanje največji užitek. In zagotovo več kot je prstov na eni roki, je bilo odgovorov, da hodijo v službo v Svilanit tako radi, da tovarne ne bi zamenjali, četudi bi imeli drugje boljšo plačo in boljše delovne pogoje.

Pripovedovali ste nam o solidarnosti: da je delavcu pogorela hiša, pa ste zbrali sredstva za njegov novi dom. Govorili ste nam o tem, da sindikati dobro skrbijo za vas in da vam tudi to daje občutek varnosti. Eden med vami pa je, nasprotno, vzkljknil: Sindikat je čisto zanič! Tudi vodstvo je zanič. Vse bi bilo treba zamenjati!

Marko Krautberger o rezultatih ankete

Večina odgovorov na vprašanje, kaj vam pomeni Svilanit, je čustvenih in kažejo veliko navezanost na tovarno in na ljudi, ki delate v njej. Tako smo slišali: »Nikjer drugje ne bi hotela biti, tukaj so ljudje zares dobri.«

Govorili ste nam še o prijetnih praznovanjih tovarniškega dne, o rekreaciji, o prisrčnem praznovanju 8. marca... pa sploh o tem, da je za vas, zaposlene v Svilanitu, veliko narejenega. Eden izmed delavcev pa je ob vsem tem izjavil čisto nekaj posebnega: da namreč rad hodi v službo zato, ker ima v tovarni stik z ženskami.

Naj sklenemo naš kratek pregled odgovorov na anketo z ugotovitvijo, da vas ima večina svojo tovarno rada in da se v Svilanitu dobro počutite.

In da ne bo tale zapis pod vašim vplivom preveč čustveno obarvan, zapišimo za konec še ugotovitev ene izmed delavk, ki je takole opisala svoj Svilanit: »Svilanit je tipičen primer tovarne z zahodno usmerjenim vodstvom, malo je članov Zveze komunistov in delavci so zadovoljni z osebnim dohodkom. Zaradi tega tudi ne prihaja do konfliktov. Prihaja le do osebnih spopadov, zaradi karieristov, ki mislijo, da več veljajo, če več imajo.«

*Marko Krautberger
(študent novinarstva
FSPN)*

Osrednja tema

ČLOVEK ČLOVEKU ČLOVEK

TUDI ZA TOVARNIŠKIMI VRATI

Delovno in socialno vzdušje je vrednota, ki odločujoče vpliva na poslovni uspeh nekega podjetja!

**Mi med seboj
Kako?**

- z jutranjim pozdravom ...
- s prijazno pomočjo sodelavcu ...
- z majhno pohvalo ...
- brez obrekovanja ...
- ... s prijaznim pozdravom ob zaključku delovnika.

Zakaj? – Zato, da nam bo tovarna res pravi drugi dom!

Kakšni smo »mi med seboj« so poskušali izvedeti študentje prvega letnika novinarstva na FSPN 16. marca 1989; tega četrtekovega dopoldneva je bilo v tovarni zelo živahno. Ni ga bilo kotička, kamor mladi radovedneži ne bi pogledali in spretno zapisovali odgovore o naših medsebojnih odnosih. Rezultate ankete razkriva prispevek študentov – Tovarna v očeh delavcev – in seveda so nam vsem skupaj v po-

nos. Manca Košir, profesorica in doktor novinarstva in pravzaprav »mati« rojevajočega ustnega časopisa v Svilanitu, pa je za omizjem posvetila več pozornosti tistemu majhnemu številu odgovorov delavcev na anketo, ki odnose v naši tovarni ne ocenjuje z različnimi ocenami. In o tem je stekla beseda za omizjem, za katerim so se znašli naši sodelavci: Anica Trobevšek iz šivalnice, Anka Hubad iz šivalnice, Majda Repnik iz konfekcije, Marija Mlakar iz TOZD Svila, Riharda

Po anketi so si študentje zaslužili malico

Manca Koširjeva je najprej povabila k besedi Anico Trbovešek kot najpogumnejšo sogovornico, skrito pred očesom fotografa

Frantar in Bogo Wiegele iz DSSS, »šprical« pa je naš sodelavec iz enote vzdrževanja. Za omizjem pa sta sodelovala tudi prof. in dekan Višje šole za socialne delavce Gabi Čačinovič-Vogrinčič in Rafko Vodeb, duhovnik; obema so človeške vrednote smisel in cilj življenja.

Ko je Manca Košir prijazno pozdravila »poslušalce« ustnega časopisa in izrekla priznanje sodelujočim pri »rojevanju« Kamniškega tekstilca v živi besedi, je predstavila goste omizja in razrezala ledino osrednji temi:

»Osrednja točka ustnega časopisa je prav ta okrogla miza. Gradivo zanjo so vneto zbirali študentje prvega letnika novinarstva na FSPN, ki so v tovarni izvedli anketo o medčloveških odnosih. Spraševali so: Kakšni so po vašem mnenju medčloveški odnosi in zakaj so takšni, kot so?

Študentje so vprašali izredno velik vzorec Svilanitovih delavk in delavcev, kar 196 skupaj. Odgovori so bili presenetljivi: 160 delavcev je namreč izjavilo, da so odnosi v tovarni dobri, veliko jih je bilo, ki so uporabljali presežnike, kot super, enkratni, perfektni... Da so odnosi bolj »tako-tako«, enkrat dobri, drugič slabi, nekako »vmes«, je menilo 27 delavcev. Da so medčloveški odnosi v Svilanitu slabi, oziroma čisto zanič, pa je reklo 9 vprašanih.

Odgovori, ki so menili, da so medčloveški odnosi dobri, so si bili zelo podobni: dobri so zato, ker se dobro razumemo. Do večjih konfliktov ne prihaja, manjše spore na osebni ravni pa kar dobro rešimo. Za delavce je dobro poskrbljeno – plače so dobre, sindikat dobro dela, imamo rekreacijo, vrtec, lepo slavimo tovarniški dan in dan žena...

Tisti, ki so menili, da so medčloveški odnosi v tovarni nekako »vmes«, ali da so celo zanič, so našli pomanjkljivosti. Naj jih kar nanizam, kot so se ankete po naključju vrstile v mojih rokah:

- naši odnosi so površinski, hladni, ljudje se držijo vsak zase;
- ni enakopravnosti z vodilnimi, ti so nekaj posebnega;
- odnosi so nikakvi; treba je zamenjati vodilne, pa bodo boljši;
- zaradi splošne situacije, ki je slaba, upadanja standarda, so tudi odnosi med nami slabi;
- odnosi so slabi zaradi predpostavljjenih; ti so domišljavi, ne pustijo si nič reči;
- administracija in vodstvo so privilegirani, zato so odnosi slabi;
- med delavci so špijuni, ki vohunijo za vodstvo. Nekateri pa tudi pijejo na delovnih mestih;
- v tovarni vlada hiter tempo, nenehna naglica, zato so odnosi med ljudmi napeti, slabi; preslabo se poznamo med seboj;

Prisluhnili smo »omizju«

Študentke novinarstva tretjega življenjskega obdobja pri »domači nalogi« – zbiranju podatkov ankete

– prevelike so razlike med mladimi in starimi; mladi nimajo spoštovanja do starejših;

– odnosi so slabi zaradi prisilnih, obveznih dopustov. Dopust na ukaz pa ni nikakršen dopust;

– slabim odnosom botruje premični urnik. Ta ne velja za delavce in to ni prav;

– eni so preveč izolirani, družijo se samo po skupinah;

– v Svilanitu je prevelika izobrazbena distanca. Vodilni ne poslušajo delavcev;

– starejši nočejo posredovati znanja mlajšim;

– disciplina je v tovarni ostra, prehuda;

– vodstvo se vede kot »nezmotljivo«, domišljavi so;

– tako je to: ta mali smo ta mali, ta večji so pa zmeraj na boljšem.

(Ko je Manca Košir na našo željo odgovore najbolj nezadovoljnih delavcev tudi zapisala, je zaključila svoj »pismeni« komentar: »Pri najboljši volji nisem mogla iz ankete potegniti več kritičnih pripomb, več jeznih besed. Pa sem jih

hotela, saj, kakšna tovarna pa je to, kjer je trideset ljudi tako zadovoljnih, kot je pokazala študentska anketa? Je Svilanit kakšen samoupravni »izum« ali gre za kaj drugega? Ena od anketiranih je rekla, da je tovarna organizirana po kapitalističnem vzorcu, pa sem začela premišljevat v to smer: kaj če je Svilanit lastovka, ki nazonanja prave tržne odnose in konkurenčno gospodarstvo? Ampak tam, v »gnilem kapitalizmu« se delavci velikokrat slabo počutijo, govorijo o odtujenosti, o osamljenosti... Tam je redko slišati besede: rad imam tovarno, tovarna mi pomeni vse... Sicer pa, zakaj bi morala bralka anket dojeti, za kaj v Svilanitu pravzaprav gre?«)

Tako je odgovarjala tista peščica delavcev, ki so z odnosi v tovarni zadovoljni tako-tako in tisti, ki z odnosi niso zadovoljni. V želji, da bi bila ta peščica še manjša, so se v razgovor vključili sogovorniki za omizjem in gošta:

Anica Trobevšek: V naši sredini so medsebojni odnosi kar dobri, čeprav nam tempo dela ne dopušča več časa za druženje in pogovor. Žal se zunaj tovarne ne srečujemo dosti, razen na sindikalnem izletu ali tovarniškem prazniku. Rešitev vidim v razbremenitvi žensk, a vem, da to ni mogoče.

Zelo nas moti, da v tovarni red in disciplina nista za vse enaka. Sama vidim stvari tako: stopnice se vedno začnejo pometati od zgoraj navzdol in tako bi moralo biti tudi v naši tovarni!

Anka Hubad: Vem, da Manca Košir pričakuje, da bom upala ponovno na glas spregovoriti o problemu MODRIH HALJ. Zakaj pa ne?!

V preteklosti je bila delovna halja simbol delavstva. Pred več kot dvajsetimi leti, ko sem prišla v tovarno, so bile še črne – »klotaste«, ki so jih med drugi-

mi nosili tudi delavci v računovodstvu in v ostalih neproizvodnih oddelkih. Takrat se nismo delili na proizvodne in neproizvodne delavce, delali smo vsi skupaj za eno ograjo, za en cilj in bolj kot danes gojili pristne medsebojne odnose. Dobro smo se poznali med seboj, tako tisti, ki so bili pri kravatah in tisti, ki so delali pri frotirju ali na »upravi«.

Politična zahteva po ustanovitvi dveh TOZD-ov je poslabšala naše, sicer prej zelo dobre medsebojne odnose in lotil se nas je občutek, kot da se je sicer enotna tovarna razdelila na dva dela. Istočasno so se ločili tudi ljudje iz uprave in šli med delavce v skupne službe, ki so potem postale bolj ali manj zaprte in še bolj ločene od proizvodnje. Z nostalgijo se tako spominjam prejšnjih časov.

Žal nas danes ljudi iz proizvodnje še vedno preveva občutek, da več veljaš,

zašitih brisač, z natkanimi votki, s porbarvanimi kilogrami preje. Kaj pa jaz? Meni po osmih urah dela ostale le koš papirja, pa vendar sem opravila delo, ki mi je bilo naloženo. Menim, da zaposleni v proizvodnji pogosto ne bi vedeli oziroma sploh ne bi vedeli, kako uspešno poslujejo, če ne bi bilo režije! Želim dodati še tole: Med nami je preveč nestrpnosti, samoljubja in nevošljivosti. Vsakdo ima svoj značaj, svoje sposobnosti, svoje interese in delovno mesto v DO; vsakdo se po svojih močeh trudi za čimvečji in čimboljši prispevek k skupnim uspehom. Pa vendar razlike in očitki režijcem samo zato, ker našega dela ni mogoče izmeriti v komadih, kilogramih ali kvadratnih metrih? Režijci smo že po »zgodovinskem izročilu« nujno zlo, ki le žre čas in denar. Delo opravljamo z vso odgovornostjo, pri tem bodimo poštene do dela, do drugih in do sebe.

borba za standard, obstoj, za denar. V tem ljudje pozabljajo na vrednote življenja. Ljudje nimajo časa za skupna opravila, nimajo razumevanja za svojega bližnjega. Ne znajo ga zares razumeti. A to pomanjkanje medsebojnih odnosov se ne zrcali le v družbi, temveč tudi v družini. Manjka medsebojnega pogovarjanja, zakonca garata – pri gradnji hiše, časa za pogovor ni, prav tako ne za vzgojo otrok. In kakšen je rezultat: hiša je zgrajena, zakonca razvezana, otroci prepuščeni sami sebi, raztrgani med starši... Ljudje vse premalo vedo in cenijo življenjsko modrost: zakon in življenje je zgrajeno iz drobnih življenjskih utrinkov in dejanj medsebojne pomoči, pogovorov, razumevanja, pravih pristnih stikov. (zapis po spominu – op. pis.)

Gabi Čačinovič-Vogrničič: Geslo dneva NI ČASA je vse bolj prisotno v današnjem času. Življenja si ne znamo organizirati tako, da bi imeli čas drug za drugega. Ker tega ne znamo, nam uhajajo iz rok zelo pomembne stvari za življenje. Nepravilno vrednotenje dela, nepravilno razmišljanje, vse to nas vodi v življenje, v katerem ni medčloveških odnosov na prvem mestu. Te pa je treba gojiti, najprej in na prvem mestu pri otroku, ki za svojo osnovno rast potrebuje veliko pogovarjanja, ljubezni, topline, to pa lahko ustvarijo le pristni odnosi v družini. Zelo pomembno je pogovarjanje, ne le v družini med otrokom, očetom in materjo. Tudi drugje. *Zelo važno je slišati drug drugega, važni so drobci življenja, majhni koraki in le mozaik vseh teh je pravi odraz medčloveških odnosov.* (zapis po spominu – op. p.)

Marija Mlakar: Rada bi spregovorila o medsebojnih odnosih med starejšimi in mlajšimi delavci v tovarni. Neizbrisna je resnica, da smo starejši delavci vse bližje dnevju, ko bomo stopili zadnjič mimo tovarniških vrat. Vrata, ki smo jih mi postavili za mlajše in samo od nas je odvisno, s kakšnim občutkom bodo mimo njih stopali naši mlajši sodelavci. Predvsem od nas je odvisno, kako bodo ta tovarniška vrata varovali in kaj jim bodo pomenila. S tem mislim, da je zelo pomembno, da jim pri prvih korakih toplo in tovariško stisnemo dlan, neizkušeno in željno znanja in dela. Jim znamo prenašati znanje, ki smo si ga pridobili v mnogih letih dela, ali jih bomo prepustili njihovi lastni iznajdljivosti? Smo sposobni tega?!

Vrsto let sem sama poučevala mlada dekleta in vem, s kakšnimi občutki so stopala »med nas«. Spominjam se mladega dekleta, ki je po dveh dnevih dela obupala nad seboj in delom. Kljub prizadevnosti in volji ji delo ni šlo od rok. Sama sem opazila njene okorne prste, vajene kmečkega dela;

Kljub pogumu in samozavesti naših sodelavcev je bila generalka v govorilnici dobrodošla

če ne nosiš MODRE HALJE, brez katere zaradi narave dela vendar ne moreš biti. Pa še nekaj je res, da imajo mnogi, ki so že nosili ali jo še nosijo – delovno haljo, željo čimprej priti med režijske delavce. Spoznali so, da so delavci iz proizvodnje kritični in strogi sodniki mnogim odločitvam vodij dela. Vedeti pa moramo, da med drugim brez marljivih tkalk in šivilj, ki so jim minute merjene, ne bi bilo tako ugodnih rezultatov v tovarni, zato jim te kritičnosti ne smemo zameriti.

Riharda Frantar: Trema, ja, trema me daje. Čutim odgovornost do sebe in do vseh, ki tu sedite in poslušate, kot do tistih, ki spremljajo naš pogovor za stroji – v obratih in pisarnah. Modre halje niso noben znak, sploh pa ne znak manjvrednosti. Mislim, da so le predsodek nekaterih. Sleherno delo v proizvodnji se lahko izmeri s komadi

Naučimo se ceniti sleherno delo in ne podcenjujmo dela, ki ga ne poznamo. Pometimo najprej pred svojim pragom, šele nato se lotimo stopnic.

(Dodatek je tov. Frantarjeva dodala po »ustnem časopisu«, saj ji je jeza za omizjem hromila jezik, pa vendarle je smatrala, da k njenim razmišljanjem za omizjem sodi tudi ta zapis.)

Rafko Vodeb: Današnji časi so neusmiljeni do človeških vrednot. Tempo dela in časa se neusmiljeno zajedata vanje. Nenehna sopotnica življenja je

le kako naj bi ti vezali fine niti, tanke kot las. Vedela sem, da je bila takrat edina rešilna bilka njenemu obupu spodbuda in pohvala in če verjamete ali ne, res je bilo tako. Okorni prsti so izgubili sledi nerodnosti in kmalu postali kos nežnim, tankim nitkam za strojem.

Spominjam se še drugega primera; med nas je prišla delavka iz druge republike; na začetku ni pokazala pravnobene volje, da bi se naučila razumeti slovenski jezik. Še danes ne vem, ali je bilo to namenoma ali zaradi njene zaprtosti. Ker me ona ni hotela razumeti, tudi jaz nje nisem. A vedela sem, da tako ne bova nikamor prišli. Zato sem ji prijateljsko svetovala, da se bo morala naučiti slovenskega jezika, če se je odločila, da bo delala v Sloveniji. Prijateljski nasvet, izrečen s primernim tonom in brez zlobe je zalegel; dekle je zelo bistro in v nekaj mesecih se je naučilo slovenski jezik. Zdaj ima družino v Kamniku in večkrat pravi, kako zelo ceni, da sem ji takrat tako svetovala.

Majda Repnik: Mislim, da so naši medsebojni odnosi v tovarni kar zadovoljivi, čeprav menim, da so bili pred nekaj leti bolj pristni. Zdi se mi, da da-

A to nas ne moti in mislim, da se v naši enoti kar dobro razumemo; seveda so tudi izjeme, a vsem je tudi nemogoče zadovoljiti. Zaenkrat smo dobra tovarna z veliko dela in zato dobri možnosti za soliden osebni dohodek. Denar je v današnjem času zelo pomemben. To pa je tudi eden od pogojev za dobre medsebojne odnose.

Bogo Wiegele: Moram reči, da so rezultati te ankete, ki so nam bili danes predstavljeni, zelo zanimivi. Marsikaj nam povedo in mislim, da to, kar smo

Majda, kar pogumno!

Izrazi na licih naših dragih gostov in mentorice ustnega Kamniškega tekstilca izžarevajo toplino do sočloveka

nes vsak dela in misli bolj zase. Vsi delamo bolj za denar in premalo smo pripravljeni pokazati dobro voljo in pomoč sodelavcu, ki to potrebuje. Premalo »slišimo« delavca v težavah. Včasih smo na primer kavo pili vsi skupaj. To so bili trenutki premlevanja vse mogočih veselih in žalostnih dogodkov iz našega življenja, danes pa je to drugače. Družimo se v manjših skupinah, kar pa se mi zdi normalna posledica velikega števila delavcev, kar včasih ni bilo.

dosegli na področju proizvodnje, razvoja in tudi medsebojnih človeških odnosov v tovarni skušamo ohraniti in negovati še naprej. Vse pripombe, čeprav jih ni veliko, pa vsekakor imajo svojo težo in vzroke. Zato je prav, da o njih razmišljam. Po drugi strani pa bi se morali potruditi, da bi ljudi, ki so te pripombe imeli, z rezultati in kulturnim dialogom prepričali, da njihov pogled ni v celoti takšen, kot ga imajo; da ima večina delavcev Svilanita drugačno razmišljanje in oceno naših medse-

bojnih odnosov in rezultatov poslovanja. Mislim, da se ob pogovarjanju o delu in o medsebojnih odnosih srečujemo stalno z enim konfliktom: nasprotovanje med interesi proizvodnje in interesi ljudi. Prav gotovo nam je skupen cilj, da ustvarimo čim večji dohodek ali dobiček, da si tako ustvarimo čim višje osebne dohodke, da zadovoljimo družbene in osebne interese in potrebe. A kot ljudje, bi radi to dosegli s čim manjšim naporom, v čim krajšem času, čimveč svojega časa pa bi radi ohranili zase in za svojo družino, za kulturne dobrine itd. Skratka, načini zadovoljevanja vseh teh naših potreb so dokaj različni in pri tem uresničevanju ter istočasnim stremljenjem delovne organizacije za čim boljšimi rezultati dela se delavci pravzaprav nenehno srečujemo s konfliktnimi situacijami, saj se vedno vseh interesov ne da uskladiti. Ob razčiščevanju osebnih in delovnih interesov je seveda zelo pomembno vprašanje, koliko imamo časa, koliko imamo znanja in pravzaprav tudi volje, da v danem trenutku znamo presoditi vse dejavnike in na koncu zavzeti pravo odločitev, to je dati prednost proizvodnji ali človeku.

Ko smo razmišljali o tem, kaj lahko na področju medsebojnih odnosov še storimo, se mi je iz mojega lastnega delovnega področja utrnila misel, da ob kadrovanju pravih ljudi na prava mesta na eno stvar pozabljamo. Vsi vodilni in vodstveni delavci so glede na rezultate dela, ki smo jih dosegli na področju proizvodnje, nedvomno strokovno usposobljeni za svoje delo. Mislim tudi, da smo s posluhom za ljudi uspeli, kar je potrdila tudi anketa, zadovoljiti tudi primerne medsebojne odnose. A kljub temu menim, da smo eno področje zanemarjali. Vse pogosteje se sliši v današnji družbi, da so rezultati teh odnosov doseženi na osnovi svojih človeških lastnosti in izkušenj, neprimerno manj pa smo si teh lastnosti pridobili z znanjem, z načrtnim izobraževanjem tudi na področju medsebojnih odnosov. Zato menim, da bi morali pri kadrovanju teh delavcev ob prevzemanju odgovornih del, med katere zanesljivo sodi tudi kvaliteta medsebojnih človeških odnosov razmišljati tudi o tem, da za takšna dela ni dovolj samo strokovno znanje s posameznega tehnološkega vidika, ampak je potrebno tem ljudem znanje posebne vrste: sociološko znanje za delo z ljudmi, poznavanje psihologije človeka, sociologije dela itd. Mislim, da nas na tem področju čaka še veliko dela in da nam le pridobivanje teh znanj omogoča ohranjanje tega, kar smo dosegli, seveda z željo za še boljšimi rezultati. Če bi ocenjevali besede, izrečene iz različnih ust danes tu za omizjem, bi se pravzaprav srečali s problemom, da neke misli velikokrat

presojava iz stališča, kdo jih je izrekel in tem mislim dajemo določeno težo. Menim, da je v reševanju medsebojnih odnosov, predvsem pa konfliktov, ki nastajajo v vsakodnevem življenju in tudi doma, treba razmišljati drugače; ne kdo jih je izrekel, ampak zakaj je bila misel izrečena, kakšno je razmišljanje, ki se skriva za izrečeno mislijo in kje so vzroki ter kakšne so posledice izrečenega. Vsekakor pa pri tem ne smemo trmasto vztrajati pri svojem lastnem stališču.

Večina delavcev je zadovoljna z osebnimi dohodki in mislim, da je taka ocena realna. Ko poslušamo pravzaprav ocene vodstvenih in vodilnih delavcev, mislim, da jih moramo presojati na eni strani prav skozi vidik rezultatov poslovanja, na drugi strani pa seveda skozi medsebojne človeške odnose. Poraja se mi misel, ki sem jo v preteklosti že ob neki priliki izrekel. Mislim, da bo delo vodstvenih in vodilnih delavcev imelo pravo težo takrat, ko bodo rezultati poslovanja slabi, takrat bomo njihovo delo lažje ocenjevali, to delo bo imelo večjo vrednost. Zdaj, ko so rezultati dobri, posebnih problemov njihovega dela in naporov ne čutimo, čeprav je vanje vložena mnogo truda. Ne želim poveličevati niti zanemarjati dela v proizvodnji, saj bi konec koncev prišli do skupnega spoznanja, da se delo vodstvenih in vodilnih delavcev izraža prav pri vsakem proizvodnem delavcu v tem, da svoje delo kvalitetno opravi, tako kot mu je bilo delo organizirano.

Manca Košir: Prav gotovo bodo te besede in misli, izrečene za omizjem v Svilanitu še dolgo odmevale in skušale najti pravi odgovor za še boljše medsebojne odnose v tovarni, je vendarle tega trenutka čas nas sovražnik, saj nas priganja k zaključku zanimivega razgovora za omizjem. Preden se poslovimo, pa bi vendarle povabila k besedi še naša gosta, da nam natrosita v popotnico prihodnjim časom nekaj njunih misli.

Rafko Vodeb: K temu, kar je bilo izrečeno, bi poudaril, kako pomembno je, da se odpremo drug drugemu, kakor sem že prej omenil, *da se postavimo na stališča drugega*. To pomeni, znati poslušati drugega, pa ne le to, tudi *postaviti se v »njegovo kožo«*. To pa je seveda včasih zelo težko. Ta delitev dela, ki je nekoliko tudi umetna, med materialnim, fizičnim, telesnim in umskim delom, seveda ni pravilna. Vsako delo je iz etičnega vidika enakovredno, toda s strokovnega, ekonomskega in končnega učinka vidika, ko gre za današnjo zapleteno tehnologijo, je pa seveda drugače vrednoteno, ker je tudi odgovornost drugačna. Če se nekemu recimo nekaj malega pokvari, ko šiva brisačo in šiv ni čisto raven, je

malenkost proti napaki tistega, ki v rokah obrača milijarde, pa čeprav se zmoti le za eno samo številko. A zelo pomembno je, da imajo tisti, ki so »zgoraj« čut za tiste, ki so »spodaj«, za njihove življenjske probleme in to je tisto, ko pravim, da se je treba postaviti na stališče drugega. V tovarni so zaposlene predvsem ženske, vemo ali pa ne vemo, da morajo danes delavke opraviti dva »šihla«, enega v tovarni in enega doma, kar zahteva posebno razumevanje in odnos do njih. To obremenjenost sam zelo dobro poznam, ker sem tudi sam gospodinjec.

Gabi Čačinovič-Vogrinčič: *Delitev dela pomeni druge odgovornosti, ne pomeni pa več ali manj vrednega človeka*. Eno je človek, ki nekaj dela, ki je vreden sam po sebi, ker človek je in ima vse človeške pravice in drugo je delitev dela, ki pač nekaj drugega predstavlja, neka drugačna znanja, ki se tako tudi vrednotijo. A to, kar sem želela reči za slovo od vas, pa je nekaj drugega:

Iz anket sledi in tudi iz »duše«, ki je tukaj in iz vsega tega, kar ste pripravili in kar se mora slišati o vaši tovarni in kar vem o vas, še preden sem prišla sem, je, **DA VAM JE DOBRO V MNOGEM. IN RADI BI, DA BI BILO TEGA ŠE VEČ**, da bi v medčloveških odnosih še bolj resno vzeli drug drugega, to je dobro. Obračate se k nečemu, kar je

v bistvu novo, neobičajno. V življenju se zdi, da bolj gledamo v neko preteklost ali bodočnost in nismo vajeni gledati **SEDANJOSTI**, tukaj in zdaj. Izmaknemo se v stiku s človekom, gledamo raje nazaj ali pa daleč naprej, tudi v odnosu z otrokom smo takšni. A sedanjost je tako pomembna, pomemben je medčloveški odnos tega trenutka. In to vi poskušate, hočete biti bolj pozorni na medčloveške odnose v tovarni in izven nje. Hočete in pripravljeni ste prevzeti odgovornost za to, kar sedaj je. To je zelo pomembno za medsebojni človeški odnos, ki ga ta hip vzpostavljamo, ne za tisto, kar je bilo, neka preteklost in ne za tisto kar bo, neka bodočnost, ki naj ostane bodočnost. Ta vaš odnos do tega in razprava in pozornost je daleč proč od običajnega in to je korak naprej v naših in vaših družbenih vrednotah. To je učenje za medsebojne človeške odnose in naj to učenje ne velja kot nekaj nepotrebne. Naj velja, ker nam je tako dano, ne pa, da bi bila to neka odločitev.

Zaključnim besedam naše drage gostje ni kaj dodati, povedale so več od dolgih zapisanih modrovanj o tem, kako bi bilo, če bi bilo...

(pogovor je zapisan po spominu, zapiskih in magnetofonskem traku – op. p.)

Pomlad podala roko je ljubezni...

*Spomladi so dekleta kot oblaki:
vihrave, kuštrave so in visoke.
Mežikajo, porednice prek rame,
a seči sme le veter jim pod roke.
Zibaje z boki, drzne, razigrane
kot lastovke, ki jih je luž opila
po cestah frfotajo. Da sem veter,
kako visoko bi jim dvigal krila!*

Mar ni morda Nataša Broljih to deklet iz pesmi? Si morda Dominik Krt ni potihem zaželel, da bi bil veter?

Iz uradnih listov za življenje

§ ČE BINE KOMENTIRA KAČASTE PARAGRAFE

Če Bine komentira komentira kačaste paragrafe ...

76. člen Zakona o podjetjih (Ur. list SFRJ 77/88)

Šteje se, da so v družbenem podjetju bistveno spodkopani samoupravni odnosi:

1. če se ne uresničujejo pravice delavcev, da odločajo o delitvi dobička, s katerim svobodno razpolagajo, ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo;

2. ...
Poglejte, kakšna je razlika s propadajočimi zahodnimi demokracijami! Mi odločamo o milijonskih dobičkih, oni pa so veseli, če dobijo par sto mark ali kakšnih drugih trapastih valut.

§

66. člen Zakona o podjetjih (Ur. list SFRJ 77/88)

Posamični akti, ki jih sprejemajo organi in pooblašeni delavci v družbenem sektorju, podjetja morajo biti v skladu z ustreznimi samoupravnimi splošnimi akti podjetja ...

To pa ni v redu. Kaj bomo pa z luknjami, ki smo jih imeli v sedanjih zakonih in aktih?

§

140. člen Zakona o združenem delu (Ur. list SFRJ 85/87)

Delovni čas delavcev v temeljni organizaciji ne sme biti daljši od 42 ur na teden ...

Imamo pa srečo. Kaj če bi bilo predpisano, koliko časa moramo najmanj delati!

83. člen Zakona o delovnih razmerjih (Ur. list SFRJ 24/83)

Delo preko polnega delovnega časa po 81. in 82. členu tega zakona delavci ne smejo uvesti, če ga je mogoče opraviti z ustrežno smotno organizacijo in delitvijo dela, razporeditvijo delovnega časa, z uvajanjem novih izmen ali zaposlitvijo novih delavcev.
Če se bomo pa vsega tega držali, potem pa nadurnega dela sploh ne bomo več imeli!

§

38. člen Pravilnika o odgovornostih za kršitve delovnih obveznosti delavcev

Lažje kršitve delovnih obveznostih so:

Bine Pirs s kljukico na zadnji črki!

1. Zamujanje na delo, predčasno odhajanje z dela med delovnim časom;

2. ...

Člani disciplinske komisije bi lahko opravljali samo to delo, če bi bila ena disciplinska komisija za celo delovno organizacijo sploh dovolj. Najbolje bi bilo, če bi bila komisija kar v vratarnici, da bi kršitelje zaslišala kar na licu mesta.

§

71. člen Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje celotnega prihodka ter delitev dohodka, čistega dohodka ter sredstev za OD in skupno porabo

V času odsotnosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe pripada delavcu nadomestilo OD, ki se določi po samoupravnem sporazumu občinske zdravstvene skupnosti oz. sporazumu, h kateremu je ta pristopila.

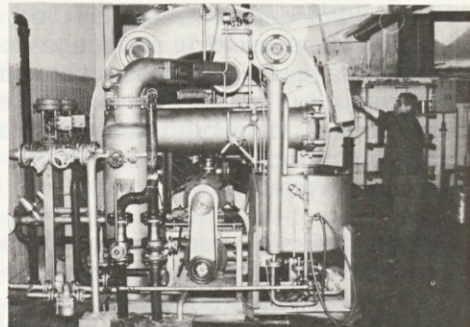
Nekaj delavcev je ugotovilo, da je razlika med delom in bolniškim stažem le dobrih 20%, za kar pa se res ne spleča delati. Če drugega ne, to dokazuje, da nismo ravno neumni!

Bine

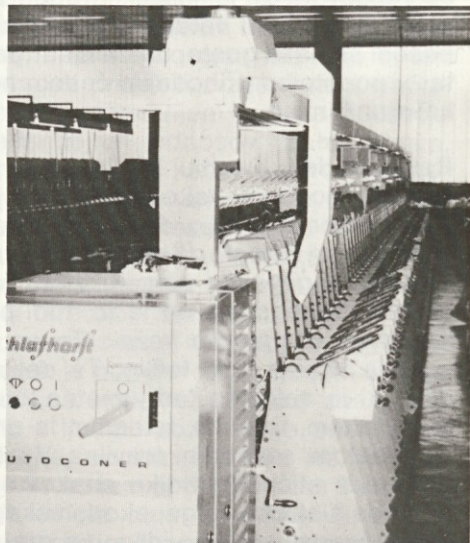
STENČAS

Z moderne centrifuge BERTA in visokofrekvenčnega sušilnika prihaja kvalitetno posušena preja.

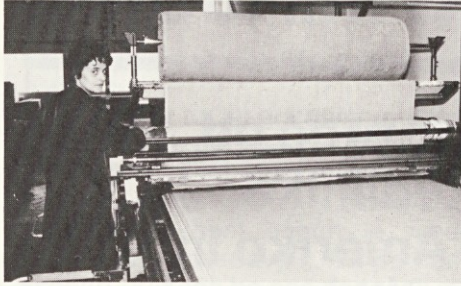
Novi, štiriprekatni barvni aparat THIES zagotavlja razširitev kapacitet in kvalitetnejšo obdelavo valk frotirja.

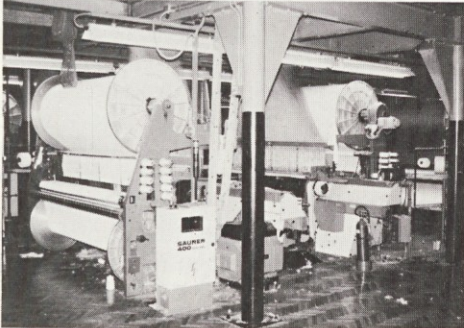
Kvalitetno previtą preja na SCHLAFHORST – Autoconerju je dobra osnova za nadaljnje faze barvanja, snovanja, škrobljenja in tkanja

Proizvodnja dogajanja

NAŠ CILJ JE MODERNIZACIJA PROIZVODNJE

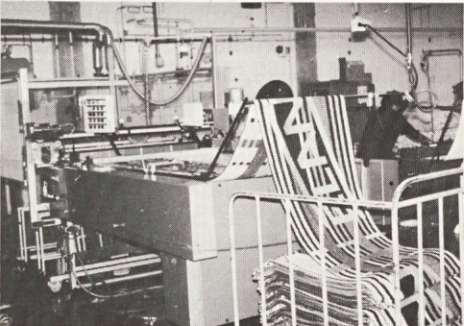
Polagalnik tkanine BULLMERWERK pomeni novo pridobitev za kvalitetno izdelane plašče in odpravo ozkih grl krojenja

Z najnovjšimi tkalskimi stroji SAURER smo pridobili možnosti za pestrejšo ponudbo naših izdelkov za izvoz

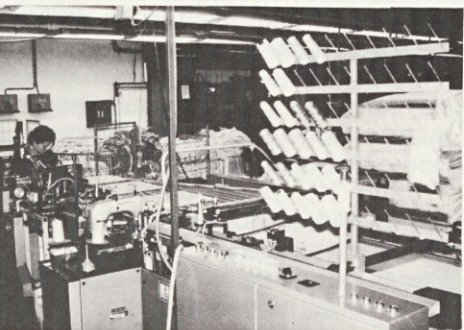
Od faze do faze na specialnih šivalnih strojih dobivajo kopalni plašči dokončno obliko

Širinski strižni stroj VAC 70 je olajšal delo delavkam na pripravi brisač za širinsko robljenje

Lepo zašita kravata – pogoj za kvaliteto in uspešno prodajo!

Dva in polkrat večjo proizvodnjo daje robilni avtomat za brisače ob pogoju, da je delo dobro opravljeno na predhodnih fazah

Novi brezčolnični tkalski stroji so zmanjšali ropot in povečali kapacitete

STENČAS

. . . da boste vedeli

Pridne roke naših delavk v šivalnici v enem dnevu naredijo toliko brisač, da bi z njimi pogrnili pot od Kamnika do Ljubljane.

V Svilanitovem čebelnjaku domuje 640 pridnih čebelic in 264 nagajivih Vilijev . . .

Lani januarja smo za povprečno Svilanitovo plačo lahko kupili 71 brisač (Azur 90 E), v letošnjem januarju pa bi jih, verjemite ali ne, kar 15 več. Skrb za Svilanitovega delavca je lahko vzor novi Mrakovičevi vladi . . .

V našem svilenem tozdu so v prvih dveh letošnjih mesecih prodali toliko svojih izdelkov, da bi lahko za ta denar kupili kar 100 novih golfov. Torej bi se vsak zaposleni v Svili lahko ponašal z novim jeklenim konjičkom (seveda, če ne bi bilo potrebno poravnati nobenih stroškov in obveznosti).

Nataliteta slovenskega naroda pada. To potrjuje tudi živalski svet, saj je v našem fazanjaku vsako leto manj pernatega prirastka. Smrk, smrk, smrk . . .

Ali veste, da v Svilanitu sešijemo v enem letu za vsakega prebivalca naše občine 10 plašcev . . .

Iluzija da, vendar ne tako velika . . .

Delavke iz proizvodnje se sprašujejo, ali je zatajil naš ačunski center, ali so upošteevane le plače vodstvenih delavcev. Od kod namreč podatek, da bi lahko za letošnjo januarsko plačo kupili 71 + 15 kom. Azurja, kar znaša 3.025.480 N din. Za proizvodno delavko samo ILUZIJA.

Pri izračunu smo namreč razpolagali z napačnim podatkom cene brisače AZUR 90 E, saj smo na davek kar pozabili. Po preverjenih in popravljenih podatkih pa je resnica ta, da bi lani januarja za povprečni osebni dohodek v Svilanitu (404.478 din) lahko kupili 62 brisač Azur 90 E (1 kom. je stal 6618 din) letošnjega januarja pa bi si za povprečni osebni dohodek (1.679.735 din) lahko privoščili 8 brisač več.

STENČAS

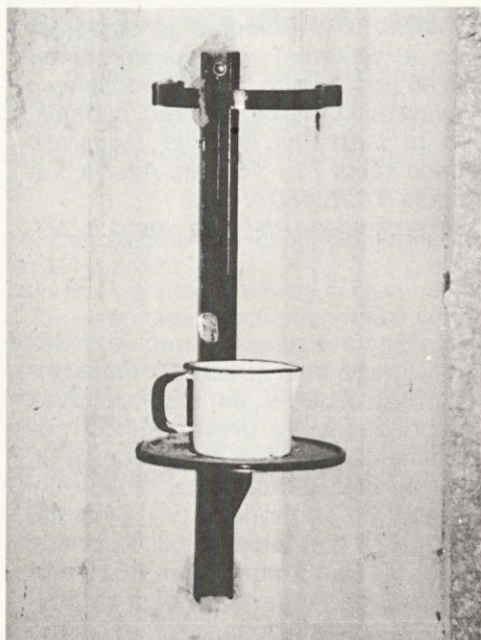
Iz dela DPO in društev

Sindikata postaja drugačen sopotnik

Sindikata v današnjem času gospodarske in politične prenove dobiva novo vlogo in pomen, ki naj bi jo odigral v naši družbi. Postaja samostojna, neodvisna delavska organizacija, ne pa podaljšana roka države in partije. Do izraza prihaja zaščita delovnega človeka. Taka vloga sindikata pa seveda zahteva drugačen odnos sindikata do drugih političnih organizacij. Sindikata se iz mirnega sopotnika spreminja v pogajalskega partnerja na vseh ravneh odločanja v podjetju. Zato mora imeti možnost posredovati svoja mnenja, pripombe in predloge, ki jih morajo organi, ki odločajo, obravnavati in nanje tudi odgovoriti. Strokovne službe v podjetju so sindikatu dolžne zagotoviti vse podatke, informacije, pojasnila in razlage v zvezi z delom, poslovanjem in razvojem podjetja ter uresničevanjem družbeno ekonomskih in socialnih pravic članov sindikata. Pred sprejemom odločitev, ki pomembno vplivajo na položaj sindikata, so pristojni organi dolžni obravnavati mnenje sindikata, še posebej v postopku varstva pravic članov sindikata. Da bi sindikata lahko opravljal zahtevne naloge, ki so pred njim, bo seveda potrebna kadrovska prenova sindikata in izobraževanje njihovih članov, saj bo le močan sindikata sposoben biti enakoverden partner drugim.

BODICA

Minimaksa sicer ni, voda v lončku pa stoji!

STENČAS

Športne novice

... proč od štedilnika, v Ameriko in še dlje

1984

... Niso se podri hišni vogali, ko so ženske sedle na kolo, moške pa postavile za štedilnik.

Malo za šalo, malo za res, so jo mahnile na svojo prvo kolesarsko rajžo po sončni strani Alp

1985

... Storile in ostale žive. Hišni vogali ostali celi, moški pa spoznali vso »slast kuharskih in pomivalnih veččin«. Ponovno so se podale na pot. Zavrtele so pedala in pristale v objemu naših Slovencev na Koroškem in Furlaniji. »Pomislite, v petih dneh so prepedalale šeststoto kilometru,« je objavil naš zamejski časopis Novi Matajur.

1986

Zakaj bi le doma čepele in možem svobode ne želele! Tako so naslednjega leta spet zavrtele pedala k prijateljem v zamejstvo. »Oštja, smo se že bali za babe, da jih ne bo več k nam,« so jih pozdravili.

1987

»Niso samo dobre kolesarke, ampak tudi dobre kuharice,« jih je pohvalil Primorski dnevnik, ko se je sladkal z domačo potico, ki so jo bogved kako pripeljale na bicikletah.

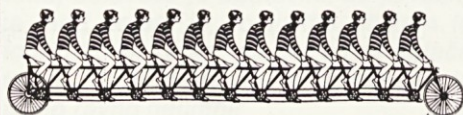
1988

Naj jih zlomek, babe brhke, krhke in manj krhke, spet niso zdržale doma. S seboj pa so že popeljale drobceno misel na tisto veliko lužo, ki naj bi jo na jekleni ptici preletele šele čez leto dni.

1989

Leto se je zavrtelo. Ko bo pomlad podajala roko poletju, bodo izseljencem ponesele vonj ajdinih polj, bistrino potokov, šepet vetra, ki venomer in venomer ovija našo malo domovino v edino, ki jo imamo, za vse življenje.

Od Toronta do Montreala se bo slišala pesem pedal: Dober dan naši, dober dan naši, dober dan naši ...

Pet minut za EPP

POTI NAŠIH IZDELKOV

To moje sporočilo ne bo propagandno sporočilo, kot oznanja naslov prispevka, ampak bom namenjene minute izkoristil za to, da bi vas na kratko seznanil, kaj smo v bližnji preteklosti storili, da bi boljše in boljše plasirali naš najboljši proizvod – valk.

Med nami je več kot polovica ljudi, ki ne vedo, kaj je valk, ker pač niso zaposleni v naši tovarni. To so frotir brisače ali tkanine iz frotirja, ki imajo v zankastih osnovah enojno prejo z manj zavoji in zaradi tega so ti izdelki bolj mehki, bolj vpojni in imajo osnovne značilnosti, ki jih od frotirja zahtevamo in pričakujemo. Ta asortiman je vrhunski, v zahodnih državah je na prodajnih policah s temi izdelki kar 80% prav valk kvalitete. Žal je pri nas v Jugoslaviji ravno obratno. Ko smo pred leti začeli nuditi našim potrošnikom naš asortiman, smo z začudenjem ugotavljali, da se te brisače slabo prodajajo. Imeli smo velike težave s plasiranjem in to pri najboljšem asortimanu, to je pri teh brisačah v krasnih barvnih paletah. Napravili smo temeljito analizo trga, se podali na tržišče v vse predele naše Jugoslavije, testirali potrošnike in prodajalce in ugotovili nekaj osnovnih značilnosti:

Prič: Odločilni »faktor« pri nakupu naših izdelkov je ženska, tudi če je spremljevalec moški, nikakor ne odloča. Toraj je potrebno graditi našo prodajo na »prvem vtisu in na efektu, ki ga sprejme ženska«.

Drugič: Te brisače so bile izredno slabo založene na prodajnih mestih in jasno nam je bilo, da moramo na tem področju nekaj napraviti.

Tretjič: Ker smo edini proizvajalci tega frotirja v Jugoslaviji, jih moramo občutno podražiti.

Da smo ugotovitve lahko uresničili, smo morali najprej v domači hiši napraviti temeljit plan z revolucionarno idejo, kako to izpeljati.

Zbrali smo 22 najbolj obiskanih prodajnih področij v vseh republikah v Jugoslaviji. Podali smo se na pot do trgovcev. Pogovori z njimi so nam odprli vrata v njihove trgovine, do lastnih prodajnih polic (abstraktus sistem), na katerih so vabile brisače že od daleč in imele takšen učinek, da je postal prodajni pult neviden. Na 22 mestih smo uspeli zamenjati prodajo brisač; zložili smo jih v popolno barvno

SAMOUPRAVLJALSKE POBUDE

Z duhovitim nastopom nas je navdušil Marjan Repič

paleta, v vseh velikostih in naenkrat je bil uspeh tu. Teh izdelkov danes prodajamo veliko več, vsekakor mnogo več kot pred leti in upamo, da se bo uspešna prodaja nadaljevala.

To je ena zgodbica, pa prisluhnite še drugi; Zanj je poskrbel odlok zvezne vlade, ki je prinesel novost o brezcarinski prodaji. Po novem se je lahko vršila ne samo na obmejnih področjih, to je na prehodih čez mejo ali avionskih mednarodnih linijah in ladjah na nevtralnih vodah, temveč tudi znotraj Jugoslavije. Prodaja v teh trgovinah se vrši v konvertibilnih devizah in že sam naslov pove, da brezcarinska prodajalna ne pozna carine na cene. Za nas je bil to prijeten izziv, kajti blago bi prodajali nedomačemu kupcu, ne da ga izvažamo, torej bi ga prodajali tujcem, ki prihajajo k nam na dopust ali na službeno pot v Jugoslavijo. Skratka, to je bil čisto tretji segment potrošnje, ki smo ga »zgrabili« z obema rokama.

Začetek te prodaje sodi dve leti nazaj s sodelovanjem z ljubljanskim Kompasom, ki je imel takrat 16 prodajaln, danes jih ima že trideset. Svoje sodelovanje smo razširili na deset drugih organizacij in naši izdelki so prisotni že v 150 prodajalnah. V preteklem letu smo prodali v teh trgovinah za približno 250.000 DEM izdelkov, letos pa že korajžno planiramo, da se bo številka prihodka sukala okoli 500.000 DEM. Cene, po katerih prodajamo naše izdelke v teh trgovinah, so praktično enake domačim, obenem pa je to naš pravi izvoz, ki je za 30–40% ugodnejši od rednega izvoza.

Marjan Repič

Ne glede na to, ali govorimo o Zakonu o združenem delu ali o Zakonu o podjetjih, je naš interes ustvariti in deliti čim več, ustvarjati pa s čim manjšim naporom. Skupni uspeh je rezultat vseh naših prizadevanj. Da pa nam ni vseeno, kakšen bo naš današnji in jutrišnji dan, dokazujejo tudi pobude in predlogi, ki so se nabrali v naši skrinjici, katera je bila namenjena prav temu, da smo vsi zaposleni imeli možnost predlagati, o čem bi poleg že pripravljene vsebine ustnega časopisa želeli še spregovoriti.

Glede na omenjeni čas in težo posameznih vprašanj smo na ustnem časopisu lahko prisluhnili le kratkim odgovorom »vprašanih«, temeljiteje pa so se nanje pripravili za pismeni Kamniški tekstilec. Pa si jih oglejmo:

– **Koliko nas je stalo srečanje s hotelirji in kdo od naših je bil prisoten?**

To. Repič, vodja komercialne službe: Srečanja hotelirjev, ki je bilo v mesecu decembru v Kuparih pri Dubrovniku, se je udeležilo sedem predstavnikov Svilanita: direktor DO, vodja prodaje domači trg, vodja komercialne službe, referent in trije trgovski potniki. Srečanje nas je stalo 377 starih milijonov din, poleg tega pa je bilo za modno revijo naših izdelkov treba odšteti še 60 starih milijonov. Povedal bi še to, da je v Jugoslaviji 1100 hotelov s 300.000 hotelskimi posteljami in kar približno 90% brisač v teh hotelih nosi etiketo Svilanita, medtem ko pri kopalnih plaščih v hotelih visoke kategorije sploh nimamo konkurence. Zato se mi zdi srečanje hotelirjev, na katerem smo bili prisotni, izredno racionalna

investicija za plasma naših proizvodov, še posebej, če primerjamo reklamiranje izdelkov v sredstvih javnega obveščanja, kjer ena stran oglasa npr. v reviji Jana stane cca 450 starih milijonov.

– **Ali je možno, da bi blagajna zaradi nočne izmene pričela z delom ob 6. uri?**

Tov. Zdravec: Pripomba je bila upoštevana in v kar se da kratkem času tudi ugodno rešena.

– **Preveri naj se izpolnjevanje pogojev izobrazbe v režiji, saj vsi delavci ne izpolnjujejo pogojev izobrazbe in dobro zaslužijo, delavci, ki pa imajo ustrezno izobrazbo, ne pridejo na prava delovna mesta.**

Tov. Wiegele: Izobrazbena struktura zaposlenih je v primerjavi s sprejetim razvidom del in nalog za približno 10% slabša od zahtevane. Z novim razvidom del in nalog smo si zastavili cilje, ki jih od nas zahteva tehnologija in organizacija dela, te pa bomo lahko uresničili šele v prihodnjih letih s primerno kadrovsko politiko. Nedoseganje zahtevane izobrazbe je po posameznih izobrazbah različno. Tako je zahteva po visoki šoli trenutno izpolnjena le 3%, po višji šoli pa 47%. Srednjo šolo pa je za 33% več delavcev kot zahteva razvid del in ti pokrivajo v glavnem višjo stopnjo izobrazbe. Velik razkorak je tudi pri poklicnih šolah, saj večina delavcev nima poklicne izobrazbe tekstilnega mehanika I za tkalke, previjalke in nekatera druga ▶

Pomlad podala roko je ljubezni...

Draga Katarina!

Kot vsako pomlad sem se tudi letošnjo na novo zaljubila. Ime mu je Matevž. Bilo je kot v sanjah, saj veš, srečanje pogledov, rdečica na obrazu, stisk roke...

Najraje bi kar zbežala.

Pa nisem, saj me je prav on povabil na sadno kupo!

Joj, Katarina, res sem zaljubljena. Tokrat čisto drugače. Zdaj mislim, da gre za tisto pravo ljubezen.

Žal moram končati, ker se mi zdi, da sta prišla očka in mami!

Lepo te pozdravlja tvoja prijateljica Nina.
P. S.: Prosim, da čuvaš najino skrivnost!

dela. Na tej stopnji izobrazbe so dobro pokriti profili šivilj, ki v večini imajo poklicno šolo.

Izobrazba je eden izmed pomembnih dejavnikov za uspešno delo in primerne rezultate poslovanja, nedvomno pa jo je potrebno dopolnjevati tudi s primernimi delovnimi izkušnjami pri delu. Izobrazbeno strukturo zaposlenih bo potrebno dvigniti in to predvsem na ta način, da se ob sprejemanju novih delavcev in prerazporejanju delavcev strogo upošteva izpolnjevanje pogojev izobrazbe.

– **Koliko časa bomo še delali ob sobotah in če so te rentabilne, glede začetka našega delavnika pa si starejše delavke želijo začetek ob 8. uri, mlade pa ob 5. uri.**

Tov. Wiegeler: Sedanja zakonodaja določa 42-urni teden, poskusnega skrajševanja delovnega časa pa na novo ni možno uvesti. Efekt dela ob delovnih sobotah je res vprašljiv, toda proizvodnje za vse delovne sobote med tednom le ne bi bilo tako enostavno nadomestiti. Sprememba delovnega tednika je odvisna od zakonodaje s področja delovnih razmerij, zakon pa naj bi bil sprejet v tem letu. Kakšen bo naš teden oz. delavnik, se bomo odločali na osnovi zakonskih možnosti ob sprejemu Zakona o delovnih razmerjih.

– **Kdo je podpisnik zapisnika delavske kontrole, predsednik delavske kontrole ali direktor TOZD in zakaj v zadnjem zapisniku ni zastavljenega vprašanja o pravilnosti razporeditve delavke?**

Dnevni red sestanka delavske kontrole TOZD Frotir je obravnaval zaključni račun za leto 1988. Ker je bil sestanek 1. 3. 1989, je moral biti zapisnik sestavljen in oddan takoj. Zapisnik nosi samo oceno članov delavske kontrole o obravnavanem vprašanju. Ker je bila ocena pozitivna, je bil zapisnik oddan s podpisom direktorja in zapisnikarja.

Vprašanje razporeditve delavke, katero je bilo postavljeno pod točko razno, se bo obravnavalo na naslednji seji, konkretno s prizadetimi službami.

– **Delavci pripravljavnice in barvarne so nezadovoljni, ker je preja v lesenih zabojih, dela se škoda na preji, ne počistijo se zaloge v previjalnici. Pravijo, da so na problem že opozorili, pa se sanje ne izboljša.**

Vprašanje medfaznih zalog preje je sigurno akutno. To narekuje že sam asortiman, kateri se proizvaja v TOZD Frotir. Da se omenjeno vprašanje ne rešuje, ne drži, ampak je vprašanje tako kompleksno, da zahteva prispevek vseh sodelujočih. Seveda pa so v tem krogu sodelujočih tudi vsi iz obeh obratov, posebno vodstvenega kadra!

Svojevrsten prispevek k ustnemu časopisu

Tudi izdelki pridnih rok naših upokojenih sodelavk so polepšali naš ustni časopis

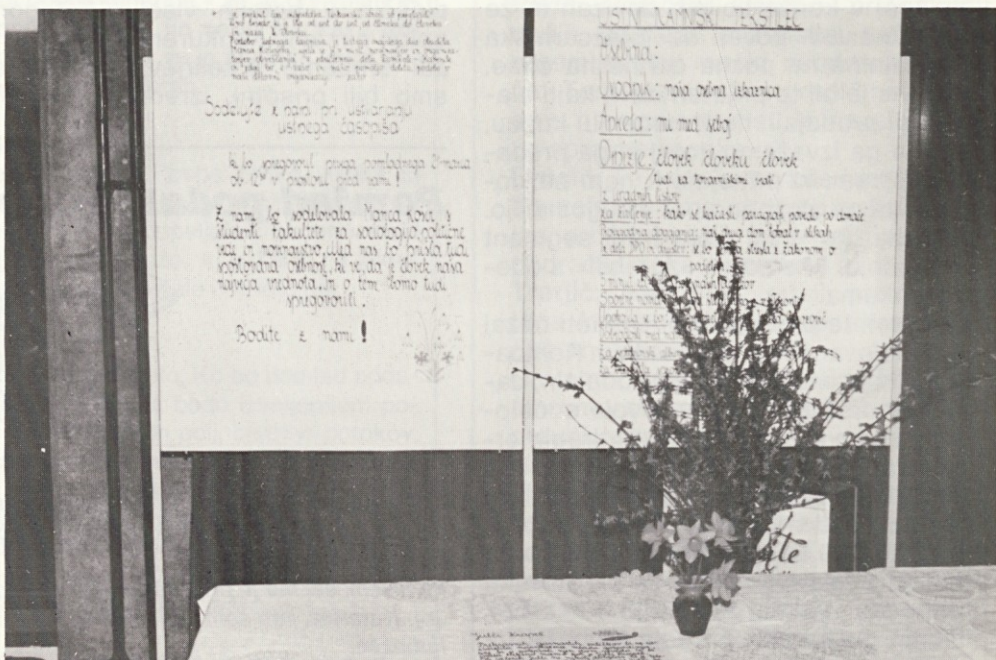
Milena Podgoršek

Urnost in natančnost sta njeni vrline. Nekoč nam je štela denarce, zdaj pa naša Milena s spretno roko nitke vbada. Samo v enem letu je Milena napravila garniture prtov za kuhinjo, dnevno sobo in spalnico. Pokojnicam primerna sta tudi »cekarja« in denarnici, ampak v njenih rokavicah nas zeblo zanesljivo ne bi. Pa še vseč bi si bili.

Marija Šmidovnik

Rožice so namenjene pozdravu pomladi. Ti lepi, majhni in veliki prtčiči so iz Marijine bogate zbirke ročnih del. So lepi, kajne? Kako ne bi bili, saj so ideje zanje nastajale tudi v družbi upokojenk, s katerimi se Marija sestaja vsako sredo od treh do šestih zvečer v Radomljah.

Julči Krapež

Prekrasnih garnastih prtčikov bi se razveselila marsikatera mlada gospodinja, saj bi ji polepšali njen dom, seveda če bi imela takšno mamo kot je Julči Krapež. Julči o večerih ni nikoli dolgčas. Če je televizijski program neprivlačen, se Julči še bolj zavzeto posveti svojim prtčikom.

Upokojili so se

TEŽKO JE ZAPUSTITI DRUGI DOM IN VELIKO DRUŽINO PRIJATELJEV

Glede službe mi sreča ni mogla biti bolj naklonjena

»Tovarna Svilani je bila zame dobrotnica,« začne svojo pripoved Jožica Brozovič, delavka – poenterka in obratni tehnik v tkalnici frotirja, Svilanita v Kamniku.

Zakaj pravite, da je bila dobrotnica?

Zato, ker sem se predčasno upokojila, in s težkim srcem zapuščam kolektiv, ki mi je v življenju pomenil vse, takorekoč drugi dom in še mnogo več!

Kakšen je vzrok, da predčasno zapuščate tak kolektiv?

Sem mati treh otrok, obenem žena in gospodinja. Rojevanje prvega otroka – hčerke, ki je danes stara 33 let, je bilo nesrečno.

Pomlad podala roko je ljubezni...

Kaj so Nataši otroci iz vrtca zaupali?

Ljubezen je to, ko gremo ta mali otroci spat, oči in mami pa ugasneta luč.

Ljubezen prinese pomlad! Takrat se vsi držijo za roke in se lubčkajo!

Ljubezen je to, ko da oči mami plačo in se imata potem cel teden zelo rada!

Tople besede o naši sodelavki in njenem življenju so našle pot do naših src

Pri porodu se je zataknilo, rodila sem nezavestnega otroka. Ker je bila glavica stisnjena, je nastala možganska krvavitev. Zato je hčerka ostala do danes otrok, ki je potreben tuje pomoči.

Pravite, da ste mati treh otrok?

Res je. Po šestih letih čustvenega trpljenja, so me zdravniki prepričali. Svetovali so mi, naj se odločim za več otrok, da mi bo lažje preboleti usodo prvega otroka. In tako sem se tudi odločila in ni mi žal.

Ste bili kljub petčlanski družini vedno zaposleni?

Da, vedno sem delala. Za otroke je skrbela babica, medtem ko me ni bilo doma. Sedaj tudi nje ni več. Ostali smo brez varuhinje za najstarejšo hčerko. Izbirala sem lahko samo med dvema možnostima; da jo dam v dom, ali pa ostanem sama doma. Ker je hčerka zelo navezana na vso družino, družina pa nanjo, sem se odločila njej v prid, in tako žrtvovala svoj drugi dom, Svilanit.

Od kod ste prišli v Svilanit in s kakšno izobrazbo?

Sem rojena Litijčanka, končala sem srednjo šolo za turizem in gostinstvo. Moje prvo službovanje je bilo v Izoli – v Delamarisu. Nekoč v tistih krajih življenje ni bilo tako prijetno kot danes, zato me je vleklo nazaj v notranjost. Leta 1964 sem se zaposlila v Svilanitu, v Kamniku, kot delavka poenterka, in po 25 letih dela končala kot obratni tehnik.

Kako so vas sprejeli v kolektivu, in kako ste se počutili vi?

Ko danes že po malem obujam spomine na pretekla leta, lahko povem, da so me sprejeli kot člana velike družine. Glede službe mi sreča ne bi mogla biti bolj naklonjena. Teže je opisati občutke, kako sem se počutila. Lahko rečem samo to, da sem mnogokrat zaradi dobrih ljudi pozabila na lastne tegobe. To je z besedami težko povedati!

Pa vendar, zaradi drugih povejte, kako ste čutili to razumevanje?

Ne vem, če se moji sodelavci in sodelavke zavedajo, kako lepi občutki me obhajajo, ko premišljam o dnevih osebnega trpljenja, in so mi bili v uteho in pomoč že s tem, da

niso drezali vame z vprašanji. Kajti včasih sem kakšen dan tudi izostala. Včasih sem bila preveč opazno tiha, z mislimi odsotna. Takrat je moja duša ostala doma, pri bolnem otroku. Le telo je bilo prisotno na delu, kjer se je rojeval moj osebni dohodek in zdajšnja prezgodnja pokojnina. Za to razumevanje jim bom ostala za vedno hvaležna!

Ste se težko odločili za ta korak, predčasno upokojitev?

Zelo težko je zapustiti kolektiv, v katerem si srečen. Težko je priti v dober kolektiv, še težje ga je zapustiti.

Je bila tudi druga možnost?

Bila je. Moram reči, da so bili povsod velikodušni glede sprejema moje hčerke v dom, posebno v Kamniku. A navezanost družine nanjo je prevelika, in zlomilo bi me, če bi opazila, da otrok pogreša svojo družino. In tako je ostala le druga rešitev.

Ali vam po tej odločitvi misli kdaj uidejo v mladostna leta?

Malokdaj najdem toliko časa zase. Le to vem, da so bila moja pričakovanja glede študija drugačna.

Želela sem študirati kemijske vede in postati delavka v laboratoriju ali v lekarni. A povojna leta so bila težka. Bilo je tudi omanjkanje. Skrb za golo preživetje v družini, in vse ostalo, mi ni dovoljevalo tako dragega študija.

Kako vi vidite danes svojo lastno družino?

Zelo smo navezani drug na drugega in živimo drug za drugega. Z možem živiva v soglasju, ker je tudi on zelo navezan na svojo prvo hčer in ostale otroke. To mi daje moralno, psihično in fizično moč. Z veseljem povem, da imam že poročenega sina, ki stanuje doma, v hiši v Stranjah, kjer prebivamo. S snaho sva se dobro ujeli in je najino razumevanje obojestransko. Ponosna pa sem tudi na drugo hčerko, ki je še študentka, in mi je v veliko pomoč.

Omenili ste, da vam potekajo zadnji dnevi dopusta.

Zavedam se, da to ni več tisti dopust, ko se ves srečen in poln vtisov vrneš med svoje sodelavce in poklepetaš o tem in onem. Premišljuje in si dopovedujem, da je tisto: »Konec nekega lepega obdobja, konec službovanja!«

Včasih se kar ne morem znajti. Vrtim se v nekakšnem krogu praznine in stiska me boleča resnica.

To zagotovo še niso moje zadnje boleče misli na kolektiv!

Kako boste nadomestili lastne potrebe po druženju s sodelavci?

Zagotovo vem, da bom v mislih ostala še vedno med njimi. Vedno si bom prizadevala, da bom imela dobre in korektne stike. Kot mi bo dovoljeval čas, bom prihajala med nje. Pa tudi njihovih obiskov si želim. Skratka, želim ostati del kolektiva in se še naprej veseliti njihovih nadaljnjih uspehov.

Ali že razmišljate o hobijih ali morda koristnih hobijih?

Če bodo roke ostale dovolj gibčne, bom hčeri študentki pomagala pri izdelavi resic za prelepe Svilanitove rutice.

Ste zadovoljni s tem, kar ste v življenju dosegli?

Mirno lahko rečem, da sem. Delala sem z občutkom zadovoljstva v kolektivu. Imela sem sočutne sodelavce. Njihov humani odnos je bil na zavirljivi ravni. Tudi s svojo družino sem dosegla vse, kar je lepega in naravnega v harmoničnem smislu življenja. Po vseh teh vprašanjih vas prosim za zadnji odgovor:

Katera je vaša največja skrita želja?

Moja želja je neuresničljiva.

Le kako morem pričakovati kaj drugega od ljubče matere, ki si želi le srečnega, zdravega otroka. Njen komaj slišni glas pove: »Da boleča resnica ne bi bila resnica, temveč le hude sanje, ki bodo minile!«

A že trenutek nato je Jožica Brozovič vedra, sproščena, mladostne spretnosti, hitreč domov z besedami: »Da bi le ne bilo huje!«

Anica Kolbl

Dobrodošla spet med nami**MOJI NOVI ZNANKI
JE IME FANI**

Če bi bil poet, bi zapel. Če bi bil slikar, bi jo z barvami odel. Ker sem pač samo novinar, vam bom nekaj besed o njej razodel. O kom, se sprašujete? O vaši sodelavki in moji novi znanki. Ime ji je Fani.

Po 18 letih dela v Svilanitu jo je pot ljubezni popeljala v Savinjsko dolino. Ločila se je od tovarne, sodelavk in prijateljic, od do-

mače Tuhinjske doline. Nameravala si je poiskati novo zaposlitev, nove znanke in sodelavce, toda enostavno ni šlo. Po manj kot letu se je z možem in hčerko vrnila v Tuhinjsko dolino. In začela je znova: postavila si je nov dom, se posvečala odraščajoči hčerki, razmišljala je o zaposlitvi. Spraševala se je, če je v Svilanitu še prostora zanjo, če se bo vrnila med sodelavce v kladrovske. In tako je že 3 leta ponovno v Svilanitu. Ni več na istem delovnem mestu: kadrovske službo je zamenjala za TOZD Svila. Delam v proizvodnji, pakiram izdelke, normirano delo, mi je pripovedovala, pa nič zato, saj rada delam. Včasih še preveč, je dodala.

Saj rada delam ...

Če bi bil poet, bi zapel ...

V novem delovnem okolju so jo dobro sprejeli, saj ji gre delo dobro od rok. Sama pristavi, da ni bistvene razlike med delavci v proizvodnji in tistimi v pisarnah. S teboj so prijazni, če si tudi sam tovariški, razmišlja naglas. Na svoje staro delovno mesto in sodelavke je zelo navezana: vsak dan med malico obiše kadrovnike in malce poklepeta. Seveda se nisva izognila pogovora o plači: Fani pravi, da je plača še kar, samo draginja je vsak dan večja. Toda ne morem se pritoževati, je dodala. Ena življenjska želja se ji je že izpolnila. Vrnila se je v Tuhinjsko dolino in v Svilanit. Povprašal sem jo, če ima morda še kakšno. Nekoliko zadržano mi je odgovorila, da je pri hiši še veliko dela, da je 8-letna hčerka že prvošolka, da normirano delo terja svoje ... Nič visokodonečih želja; Fani se je s krutostjo in lepoto sveta soočala nešteto krat, toda vsako soočanje ji je prineslo novo izkušnjo. Človek z izkušnjami pa je bogatejši. Skušaj biti sama svoje sreče kovač; v mnogočem je že uspela, zahvaljujoč svoji nevsakdanji navezanosti na delo in tovarno, na ljudi v njej. Tu je seveda še trdna odločenost in nekaj, kar imajo vse matere in žene tega sveta: odrekanje in ljubezen.

Če bo Fani skovala svojo srečo tako kot si je zaželela, ni odvisno samo od nje same, ampak tudi od njenih sodelavcev in znancev. Za srečo je potrebno tako malo, pravi Fani. Dovolj je, da spoštuješ sebe in druge, doda. Sam pa vem, da sem Fani po najinem prvem pogovoru začel spoštovati: kot mater, ženo in delavko.

Branko Čakarmiš
(l. letnik FSPN – novinarstvo)

SVILANIT V ŽIVO – Z IZDELKI IN MANEKENI

Marko, ko je samozavesten . . .

Marko, ko je sproščen . . .

Bombončici na fotografiji, zakaj sta tako sladki? Zaradi modnih dodatkov ali . . .

»Rožica« z ujetim metuljem na vratu . . .

Rada se ponašam s Svilanitovimi izdelki

Nada in rutice: v laseh in . . .
Maksa pa fotografsko oko, žal ni ujelo!

ZA SPOMINSKI ALBUM

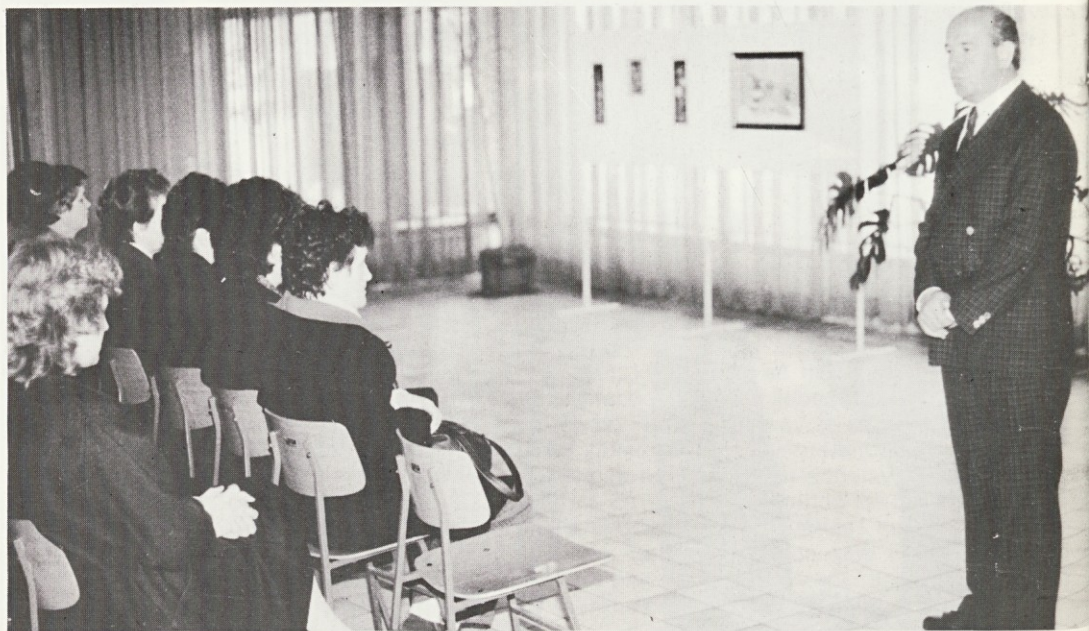
*Rož'ce smo poklonile za majcena bitja,
ki potrebujejo več kakor mamo,
nam pa so mekinjski šolarji
poklonili trenutke topline.*

Naš »najvišji« sindikalni voditelj je toplo pozdravil žene, matere in dekleta ter

... gostjo, ki je razstavljala svoja dela, ljudsko umetnico Kati Turk

Tudi direktor je delavkam zaželel vse dobro in spregovoril o vlogi žene doma in na delu ter se dotaknil tudi današnjega gospodarskega trenutka v tekstilni industriji.

Ob njegovih besedah so se Svilanitove žene, dekleta in mamice zamislile . . .

Mekinjska šolarka Nejka iz 1. razreda pa o prazniku takole:

Osmega marca smo šli v Svlanit. Peljali smo se s kombijem. Tam smo dvakrat nastopali. Vsi so nam ploskali. Potem smo šli jest. Jedli smo sendviče in pili sok. Siti smo šli domov.

V pestrem programu so mekinjski šolarji navdušili s pesmijo

. . . s plesom ob zvokih narodne glasbe in

. . . z zabavnimi igricami.

PRAZNIK MEDSEBOJNEGA POGOVARJANJA V SVILANITU

Radio Ljubljana, 22. 4. 1989: Mojca Frece se je pogovarjala s profesorico Manco Košir po končanem ustnem Kamniškem tekstilcu:

– Kdaj vam je prvič padla v glavo ideja o tem ustnem časopisu?

Želela sem že dolgo, da bi v tovarnah imeli drugačno vrsto množičnega obveščanja, kot je običajna. Ti bilteni in informatorji, ki jih izdajajo, so velikokrat zelo pusti in dolgočasni, v njih pa objavljajo prispevke predvsem vodstveni delavci, če smem to pripomniti, svoja mnenja in tako naprej. Od

tistih, katerim so ti časopisi namenjeni, to je delavcem – prispevkov ni ali pa jih je zelo malo. Oni tako nimajo možnosti priti do izraza, niti povedati svojega mnenja, niti izreči svojih predlogov, želj, interesov... Ko sem prelistala nekaj deset tovarniških časopisov, sem na srečanju organizatorjev obveščanja v Domžalah to povedala in predlagala, da bi bilo lepo, če bi se povrnili k ustni komunikaciji; tam se lahko »zgodí« pogovor, o katerem smo danes slišali toliko lepih besed od naših gostov in moram reči, da sem vesela, da je Svilanit sprejel to pobudo. S tem je pokazal, da je zelo dobra delovna organizacija, saj se je pogumno izpostavil »nevarnostim« žive komunikacije, ko delavci želijo od odgovornih delavcev neposredne odgovore, kar je sicer tudi namen takega časopisa. Prav lahko bi prišlo do neprijetnih situacij, če bi bil to slab kolektiv, ker pa je to izvrsten kolektiv, kar je pokazala tudi anketa, je ta ustni časopis po mojem mnenju zelo uspešen. Rodilo se je novo »dete« in z njim je nova »mama« zelo zadovoljna.

GLASILO SZDL OBČINE KAMNIK

Kamniški občan

KAMNIK, 10. APRILA 1989

LETO XXIX.

ŠT. 7

Ustni časopis v Svilanitu

Prvega pomladnega dne so v Svilanitovi jedilnici pripravili zanimiv dogodek. Ustni časopis. Ta prastara oblika pretoka informacij od človeka k človeku je ponovno zaživela letos, in sicer na pobudo aktivna urednikov slovenskih tovarniških gasil, FSPN in uredniškega odbora Kamniškega tekstilca, zlasti neutrudne Ivane Skamen.

Zanimivo je, da so bili prav naši tekstilci toliko pogumni, da so spustili radovedne novinarje v svoj kolektiv, in sposobni, da so uspešno izpeljali obsežno zastavljeno novinarsko prireditev. Z dr. Manco Koširjevo, profesorico novinarstva na FSPN, so v tovarno prišli študenti prvega letnika in anketirali kar 196 delavcev. Anketa je bila anonimna, spraševala je po počutju na delovnem mestu, o medsebojnih odnosih, odnosu predpostavljene do podrejenih (večkrat omenjena sintagma beli ovratniki – modre halje), skrbi za družbeno prehrano, možnosti za življenje oddiha, osebnih dohodkih...

In kakšni, mislite, so bili odgovori? Na prste roke, so trdili mladi novinarji, bi mogli prešteti tiste, ki so v odgovorih izražali nezadovoljstvo ali celo očitke vodilnim; vsi drugi se v tovarni dobro počutijo, še celo več, pri delavcih najdejo razumevanje, pomoč, sočutje, niso redki, ki doživljajo tovarno kot drugi dom.

O teh stvarih, pa tudi o bolečih slovesa od kolektiva ob upokojitvi, je spregovoril tudi drugi del spremstva profesorice Koširjeve – slušatelj univerze (smer novinarstvo) za tretje življenjsko obdobje.

Okrogla miza, h kateri so povabili tudi znana Slovenca s področja psihologije in poznavanja odnosov med ljudmi – prof. Gabri Čačinovič Valentincič in prof. Raška Vodeba, je imela naslov Človek človeku človek. Sodelovali so tudi delavci Svilanita.

Razmišljanja o medčloveških odnosih v kolektivu in na splošno je prepletel kulturni program, s katerim so prof. Janez Majcenovič kot pevec, Tomaž Plahut-

nih s citrami, ansambel Krt in Nataša Brolih z recitacijami poživil in hkrati strnili celotno privedev v imeniten, svež dogodek.

Odgovori vodilnih na včasih kar ostra in neposredna vprašanja delavcev ter modna revija, ki so jo izvedli domači manekeni, so zaključili ustni časopis.

In če ob zaključku izrazim še svoje mnenje? Prireditev mi je bila všeč, ne le zato, ker je bila dokaj sproščena in na dostojni kulturni in dialoški ravni, dobro pripravljena, tekoča, ampak, ker si je pogumno upala odkriti naša naličja. Ker je potrdila, da skrb za človeka v naši družbi ni zgolj fraza, da so ljudje, ki vedo, da zadovoljen, spoštovan človek na delovnem mestu ustvari mnogo več in bolje od nergača, ker so uveljavili načelo, da je treba za pošteno delo tudi pošteno plačilo.

Kjer si prizadevajo v tej smeri, tam tudi v teh težkih časih ne bodo zatajili.

TINA ROMŠAK

– Kako ste zadovoljni s tem ustnim časopisom?

Moram reči – zelo, izredno! Naj pohalim dušo teh priprav Ivano Skamen, ki tako lepo ureja Kamniški tekstilec, s svojimi sodelavci, ki so morali biti izvrstni, je pripravila krasne stenčase, skratka vse je bilo imenitno organizirano. Moram pohvaliti tudi študente I. letnika FSPN, ki so zelo uspešno opravili zelo obsežno anketo o medsebojnih odnosih delavcev v tovarni, ta pa je bila tudi predloga, po katerem je bil organiziran razgovor za okroglo mizo z delavci Svilanita in gosti. V pripravo ustnega časopisa so se lepo vključili tudi študentje tretje univerze. Izredno lep je bil intervju z delavko, ki odhaja v pokoj in ga je opravila študentka tretje univerze. Študent prvega letnika pa se je pogovarjal z mlajšo delavko in je narisal izjemno posrečen portret. Ustni časopis je vodila naša študentka Saša Einsiebler in to zelo dobro. Pravkar sem naredila hitro anketo med delavci od vratarja naprej pa do direktorja; vsi so zelo zadovoljni z ustnim časopisom in jaz upam, da bo še kakšna tovarna tako pogumna, da bo organizirala tak praznik medsebojnega pogovarjanja kot je bil ta ustni časopis v Kamniku.

BILO JE RES NEKAJ POSEBNEGA

Na prvi pomladanski dan je bil v Svilanitu velik dan, bil je kar nekakšen praznik. Domislica, od koga – ne vem, je bila zelo posrečena in vse pohvale vredna. Bil je to dan ustnega časopisa. Za marsikoga je bila uganka, kaj bo to, kaj se bo dogajalo, kako bodo sploh lahko vsi govorili. Ob vходу v poslovno stavbo, pred in v naši menzi so bili že nekaj dni stenčasi – vabilo k temu dogodku, vabila je tudi skrinjica, ki je zbirala prispevke za odkrite pogovore. Vse je bilo tako estetsko urejeno, tako prijetno na oko, tema tega ustnega časopisa pa tudi tako topla, tako primerna za današnji čas in tempo življenja, v katerem živimo. Človek, človeku človek, medsebojni odnosi za tovarniškimi vrati . . .

Sigurno si je ta dogodek želel marsikdo ogledati, marsikdo si tega dogajanja sploh ni znal predstavljati, kar je popolnoma razumljivo. Brali smo Informator, ki to pot očitno ni bil dovolj jasen »informator«.

Marsikdo, ki je imel željo temu dogajanju slediti, ni bil siguren, ali je lahko prisoten, ampak samo prisoten, ker ga je javno govoriti sram; pač nismo vsi za take reči . . .

Pa glej, dogodek za tovarniškimi vrati, ki mi kar ne gre iz spomina.

Naša Kika je kar žarela od zadovoljstva, da je prišel veliki dan, očitno je tudi želela veliko občinstva, kar je tudi resnično prav, če je že toliko dobre volje sodelavcev in truda vložena v to. In tako sodelavke sodelavki: »A greš na ustni časopis?« »Ja, Kika pravi, da smo vsi prisrčno vabljeni.« »O, to pa ne,« se vmeša tretja sodelavka, »samo tisti, ki imajo vabila.« Prva samo nemo ob-

stane, a si očitno želi to videti, se pozanima, kako je s to rečjo. »Ja, samo tisti, ki imajo vabila, tisti, ki jih je šef določil, drugi pa če že greste, morate ugasniti lučko.« Pogled v Informatorju zaman išče odgovor na vsa ta vprašanja. Žalostno, z občutkom nezaželenosti človek obsedi, ne sliši nič, ozvočenj on nima, za to je to zanj popolnoma navaden dan. Ne verjame v nekaj lepega, da je človek lahko človeku človek, o dobrih medsebojnih odnosih . . .

Mene pa je resnično zanimalo dogajanje, ki je potekalo v menzi in sem ugasnila »lučko«, pritekla v menzo prepozno, ker prej res nisem mogla, pa poglej . . .

Tam pri vratih stoji Kika, resnično prijazno me povabi naprej, pokaže na prazen prostor in že poslušam. Vse je tako slavnostno, tako prisrčno in odkrito. Toliko lepih besed o toplini, o medsebojnih odnosih, izrečenih od naših delavcev. Od strokovnjakov pa tako lepo poučno, kako je treba človeka poslušati, človeka razumeti, človeka spoznati, se poskusiti postaviti v njegovo vlogo, se z njim pogovarjati. Lepa je bila tudi misel, a tudi kruto resnična – ko nam bo šlo težko, bodo pravi vodje dela šele prišli na dan, šele takrat se bomo spoznali . . . Res je, takrat se pokažejo resnično pravi odnosi, ki smo jih gojili že vseskozi – človek, človeku človek.

Poslušali smo tudi prisrčne recitacije o lepem – o ljubezni od prvih dni v vrtcu do resnih zrelih let. Tudi resne teme, Zakona o podjetjih, se je dotaknil Bine, a ker je bil to Bine, tema pač ni bila hudo resna. Kar nekaj je bilo postavljenih vprašanj iz naše skrinjice, ki so terjale takojšen odgovor. O, ja, naši vodilni so se kar znašli in odgovori so bili takoj na mestu.

Konec je popestrila naša modna revija, ki si zasluži vso pohvalo. Bila je tako lepa (naši res lepi izdelki) in tako prisrčna (naši, res naši Svilanitovi manekeni).

Za konec samo še to, kar me je hudo motilo. Precej praznih stolov, mesto za stojišča tudi ni bilo zasedeno, a še ti polni stoli so se ob 14. uri kar hudo izpraznili. In se vprašam: ali res nimamo čisto nič časa več, tudi za nekaj res posebnega, ali imamo res čas samo med službenim časom, ali pa je to bil napaka v vabljenju. Mislim, da bi bilo prav: – Pridite res tisti, ki vas to zanima, pridite in ostanite do konca z nami!

Marija Palma

GA JE RODILA LJUBEZEN?!

Je res, kar je dejala Manca Košir, da je bila »krstna botra« ustnemu Kamniškemu tekstilcu ljubezen . . .

Pa čigava ljubezen?

Mar ljubezen nekega očeta, ki je svoji smrkliji bral želje iz oči?! Najmlajši, špeka-hli, ki je iz mačjega kašlja znala napraviti levje rjovenje . . . Ki je razumel drugošolko, da je njemu v »zadovoljstvo« popravila ocene v spričevalu, da so vse trojke dobile repke v desno . . . Da je bil ples v prepovedanih urah namenjen prav takšnim, kot je bila njegova sedemnajstletnica in samo zaradi njegovih besed punce niso letele iz

internata in šole . . . Čez šestdeset jih je imel, napol starec je učil mlade pedagoge in vzgojitelje, da je mladost vedno bila in vedno bo – norost . . .

Mar ljubezen neke matere, ki je hišnemu »mucku«, ki je privekal na svet iz njenega telesa, ko jih je štel že čez štirideset, dala več, kot je zmogla moževa pokojnina? Je bila to ljubezen? Bila je, tiha in skromna, a tako topla – za njeno smrklijo, ki je že dolgo nosila drugačno ime, kot ji ga je dala in ji je bilo dražje . . .

Mar ljubezen neke sestre z imenom Pavli, ki je bila več kot sestra? Bila je prijateljica, človek z velikim in toplim srcem. Svoji enajst let mlajši sestri je odpirala svet . . . Njena pisma so vedno osušil solze na licih zaradi vseh »groznih« pubertetniških reči . . . Plesirano krilo je bilo natančno tako, kot ga je njena sestra sanjala . . . Kupljeno iz plače trgovske pomočnice, od katere je ostalo le za nekaj škatlic cigaret filter 100 . . .

Mar ljubezen nekega profesorja Stanka Šimenc, ki je s peticami iz slovenskih nalog nemo spodbujal srednješolko, naj piše in govori kot misli in čuti? Mar ljubezen neke vzgojiteljice Milke, ki ji po dvajsetih letih solze še vedno orosijo oči ob spominih na najbolj nemogoče, tako nemogoče simpatične deklice iz kranjskega internata . . .

Mar ljubezen nekega direktorja, zdaj že upokojenega Staneta Marcijana, ki je za strogim odnosom in nemilostnimi zahtevami za lepo napisano besedo skrival toplo, veliko srce, tako podobno toplo očetove-mu . . .

Mar ljubezen nekega moškega, že dolgo moža, ki je spočela najgršega dojenčka, ki je iz nesrečnega račka zrastle simpatična mladenka, tako podobna svoji materi, tako polna nemirnega duha . . .

Pa je bilo še toliko drobnih ljubezni . . .

Vse velike in male ljubezni so odpirale vrata novim znancem: prijaznim urednikom in organizatorjem obveščanja tovarniških glasil iz Domžal, ki so jo prijazno povabili medse in si skupaj razodevali velike in majhne bolečine prizadevanj za obveščanje sodelavcev; prijazni doktoriki novinarstva Mancij Košir, ki ji nikoli ni dala čutiti, da ji ne seže niti do gležnjev . . . Tako polna življenja je Manca, nalezljiva kot ošpice . . . Ni čudno, da se je nalezljiva bolezen o ustnem časopisu naselila tudi v tovarno Svilanit . . .

Pa saj časopis ne more biti usten, časopis je vedno papirnat . . . Vsa sumničenja v uspeh nekega ustnega časopisa so zbledela, za nalezljivimi »ošpicami« pa so zboleli njeni najožji sodelavci: Bogo, Mija, Jana, Anka, Nataša . . . So bile to njihove majhne ljubezni? Bile so, majhne, a vihrave kot prva ljubezen . . .

Prav je dejala Manca Košir, rodila ga je ljubezen, le to ni povedala, da jih je bilo veliko . . . Moja, le moja bi se osamljena izgubila, še preden bi dobila krila. A k sreči, imela je veliko spremljevalk. Nikoli ni bila osamljena. Tudi tedaj ne, ko je rojevala ustni Kamniški tekstilec v menzi človeško tople tovarne, z imenom Svilanit. Čisto v zadnji vrsti so sedeli študentje FSPN. Njihovi pogledi so tedaj največ šteli . . . Bili so polni prepričanja, da se ljubezen bo »zgodila«. In zgodila se je, zato je bil ustni Kamniški tekstilec tako vznemirljivo topel in prisrčen.

Da bo ostalo zapisano med spomini kako sem nastajal

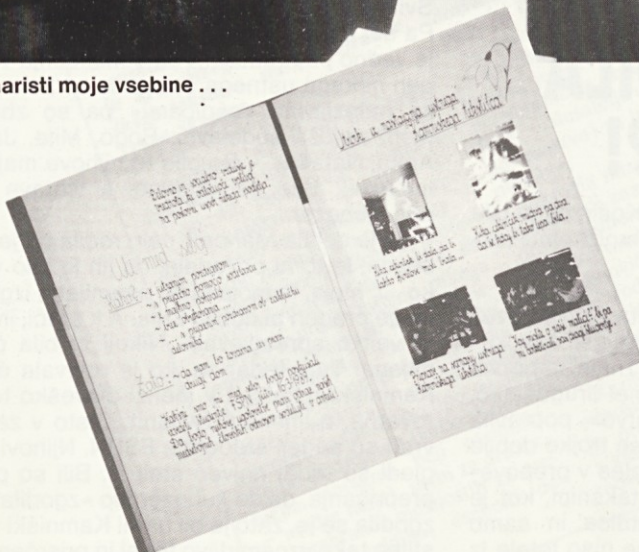
Takole prijazno sva vas vabila k sodelovanju
mojega nastajanja . . .

Kako sva lepa in vabljiva; oh, da bi še kdaj tak-
šna bila!

Scenaristi moje vsebine . . .

scenarij USTNI CASOPIS - KAMNISKI TEKSTILEC - 21.3.1999:

- 12¹⁵ 6 o d b a ali ansambel KRT
12³⁰ Saša E.: pozdrav, napoved ustnega časopisa
U V O D N I K :
- 2' - Kako se je "UTRPIH" ustni časopis predsednik
aktivne org. Obveščanja v ZU Domžale - Kamnik
Matic MALEŠNJEK
 - 2' - Podravljans vas v iseru IO SVILANIT, kjer smo se
upogumili predstaviti še davno pozabljeni ustni časopis -
direktor IO Matija JENKO
 - 1' - Tovarna Svilanit v otroških očeh
mekinjski šolar
 - 5' - A B K E T S - TOVARNA V OČEH ČSLAVCEV
študent PSPN Marko Krautberger
- 12⁴⁰ KULTURNI VLOŽEK: Janez Majcenovič in Tomaž Flahtnik
5' 10'
- 12⁵⁰ OKROGLA MIZA: Človek Sloveku človek
Razgovor vodi: MANCA KOSIR
Gostja: Gabi ČAČINOVIČ-VOGRINCIC
Delavci Svilanita: Anica Trobešek, Majda Repnik,
Marija Mlakar, Janez Kadunc, Anka Hubad, Riharda
Pranar, Bogo Wiegela
40'
- 13³⁰ KULTURNI VLOŽEK: Nataša Brolih, spremlja jo Dominik KRT
2'
- 13³⁵ IZ URALINIM LISTOV ZA ŽIVELJENJE
5' sodelavec Bine FIBS
- 13⁴⁰ PROIZVODNA DOGAJANJA, IZ BELA MPO in DRUSTEV IN
SPORTNI UTRINKI - o njih "Prigovore" STENCAS
- 13⁴⁰ KULTURNI VLOŽEK: Nataša Brolih, spremlja jo Dominik
2'
- 13⁴⁵ 5' za EPP
5' sodelavec Marjan BEPIČ
- 13⁵⁰ SAMOUPRAVLJALSKE POBULE
5' Bine
- 13⁵⁵ KULTURNI VLOŽEK: Nataša, Dominik
1'
- 14⁰⁰ UPOKOJILA SE BO - Jožica Brozovič
študentka novinarjev 3. življenjske dobe
LOBRODOŠLA MED NAMI - Fani OGRIZEK
do 10' novinar PSPN - študent
- 14¹⁰ MODNA REVIVA - predstavitev izdelkov, ki smo jih pred
10' stavili na modnih sejmih po Jugoslaviji
Mladina Svilanit
- 14³⁰ ZAKLJUČEK - Saša

Po končanem ustnem časopisu se goste povabi na ogled tovarne
Moja usoda je zapisana . . .

*Modni dodatki
za vašo samozavest*